Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 20 kwietnia 2021 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer referencyjny:
2018/0328(COD)

5628/2/21
REV 2 ADD 1

CYBER 13
TELECOM 25
COPEN 35
COPS 33
COSI 14
CSC 26
CSCI 13
IND 25
RECH 36
ESPACE 6
CODEC 92
PARLNAT 92

UZASADNIENIE RADY

Dotyczy:	Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z myślą o przyjęciu ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiającego Europejskie Centrum Kompetencji Przemysłowych, Technologicznych i Badawczych w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa oraz sieć krajowych ośrodków koordynacji – Uzasadnienie Rady – Przyjęte przez Radę w dniu 20 kwietnia 2021 r.

I. WPROWADZENIE

1. 12 września 2018 r. Komisja – w kontekście strategii jednolitego rynku cyfrowego – przyjęła i przekazała Radzie i Parlamentowi Europejskiemu wniosek[1] dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych oraz sieć krajowych ośrodków koordynacji; podstawą prawną aktu jest art. 173 ust. 3 i art. 188 TFUE.

2. Celem wniosku jest pomoc UE w utrzymaniu i rozwijaniu zdolności technologicznych i przemysłowych w dziedzinie cyberbezpieczeństwa niezbędnych do zabezpieczenia unijnego jednolitego rynku cyfrowego. Wniosek przewiduje utworzenie struktur na trzech poziomach instytucjonalnych: sieci krajowych ośrodków koordynacji (poziom krajowy), społeczności kompetentnej w zakresie cyberbezpieczeństwa (poziom interesariuszy) i Europejskiego Centrum Kompetencji Przemysłowych, Technologicznych i Badawczych w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa (poziom UE). Centrum Kompetencji będzie zarządzać wsparciem finansowym na działania związane z cyberbezpieczeństwem udzielanym z budżetu UE oraz ułatwiać wspólne inwestycje UE, państw członkowskich i przemysłu w celu zwiększenia cyberbezpieczeństwa w UE.

3. Komisja przedstawiła wniosek Horyzontalnej Grupie Roboczej ds. Cyberprzestrzeni (zwanej dalej „grupą roboczą") 17 września 2018 r.; następnie 28 września 2018 r. grupa robocza przeanalizowała ocenę skutków. Dyskusja nad samym wnioskiem rozpoczęła się na forum grupy roboczej 28 września 2018 r. za prezydencji austriackiej; kontynuowano ją podczas prezydencji rumuńskiej, fińskiej, chorwackiej i niemieckiej.

4. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wydał opinię[2] w sprawie wniosku 23 stycznia 2019 r. Komitet z zadowoleniem przyjął inicjatywę Komisji, uznając, że ma ona zasadnicze znaczenie dla rozwoju strategii przemysłowej w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz dla osiągnięcia solidnej i szerokiej autonomii cyfrowej.

---

1 12104/18.
2 5898/19.

5. W Parlamencie Europejskim dossier zostało przydzielone Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE), a na sprawozdawcę wyznaczono Julię REDĘ (ITRE, Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie). Komisja ITRE przyjęła sprawozdanie 19 lutego 2019 r., a Parlament zatwierdził je podczas pierwszej sesji plenarnej w marcu. 17 kwietnia 2019 r. Parlament Europejski przyjął stanowisko w pierwszym czytaniu, wprowadzając 112 poprawek do wniosku Komisji stosunkiem głosów 489 do 73, przy 56 głosach wstrzymujących się. Po wyborach europejskich na nowego sprawozdawcę wyznaczono Rasmusa ANDRESENA (ITRE, Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie).

6. 13 marca 2019 r. Coreper udzielił mandatu[3] do rozpoczęcia negocjacji z Parlamentem Europejskim. Od tego czasu odbyło się pięć posiedzeń trójstronnych: 13 i 20 marca 2019 r. za prezydencji rumuńskiej, 25 czerwca 2020 r. za prezydencji chorwackiej i 29 października i 11 grudnia 2020 r. za prezydencji niemieckiej.

7. Pierwsze posiedzenie trójstronne odbyło się 13 marca 2019 r. w Strasburgu i nie przyniosło żadnych merytorycznych dyskusji. Obie strony przedstawiły swoje stanowiska i główne zaproponowane zmiany w swoich odnośnych wnioskach, a także uzgodniły kolejne kroki i harmonogram. Współprawodawcy potwierdzili, że bardzo im zależy na jak najszybszym osiągnięciu porozumienia.

8. Drugie posiedzenie trójstronne odbyło się 20 marca 2019 r. w Brukseli; omówiono wówczas kwestie uznane za polityczne podczas pierwszego posiedzenia technicznego, czyli przede wszystkim misje i zadania Centrum Kompetencji, finansowanie i Radę Zarządzającą. Prezydencja rumuńska oparła swoje podejście na mandacie otrzymanym przed pierwszym posiedzeniem trójstronnym. Drugie posiedzenie ujawniło, że obie strony przyjęły konstruktywną postawę – wykazano się elastycznością w kilku kwestiach i przekazano wskazówki do celów prac na szczeblu technicznym, tak aby umożliwić dalsze postępy w przygotowywaniu tekstu kompromisowego.

---

[3] 7583/19.

9. 3 czerwca 2020 r. Coreper zatwierdził zmieniony mandat do negocjacji z Parlamentem Europejskim[4]. Trzecie posiedzenie trójstronne odbyło się 25 czerwca 2020 r. u schyłku prezydencji chorwackiej, a jej celem było poinformowanie Parlamentu Europejskiego o głównych zmianach w nowym mandacie Rady, przy czym skupiono się na: 1) misji, celach i zadaniach Centrum Kompetencji, 2) strukturze centrum, 3) przepisach finansowych i 4) społeczności kompetentnej w zakresie cyberbezpieczeństwa.

10. Jedną z nierozstrzygniętych kwestii w stanowisku Rady, czyli kwestię praw głosu w Radzie Zarządzającej Centrum, wyjaśniono na forum Rady podczas prezydencji niemieckiej. 22 lipca 2020 r. Coreper przyjął zmieniony mandat, w którym doprecyzowano zakres prawa weta przysługującego Komisji.

11. Inną kwestię dotyczącą siedziby Centrum Kompetencji rozstrzygnęli przy okazji posiedzenia Coreperu 28 października 2020 r. przedstawiciele rządów państw członkowskich, którzy uzgodnili procedurę wyboru tej siedziby[5]. Decyzję w sprawie siedziby przedstawiciele podjęli przy okazji posiedzenia Coreperu 9 grudnia 2020 r. Postanowiono, że będzie nią Bukareszt (Rumunia).

12. Czwarte posiedzenie trójstronne odbyło się 29 października 2020 r. – udzielono wówczas szerokiego mandatu organom na szczeblu technicznym, tak aby wypracowały kompromis w sprawie pozostałych nierozstrzygniętych kwestii. Na kilku spotkaniach technicznych osiągnięto kompromis co do większości z nich.

13. Podczas piątego i ostatniego posiedzenia trójstronnego 11 grudnia 2020 r. Rada i Parlament Europejski osiągnęły wstępne porozumienie zgodnie z mandatem, który został odnowiony przez Coreper 9 grudnia 2020 r. Zatwierdzenie przez Coreper ostatecznego tekstu kompromisowego w brzmieniu uzgodnionym na posiedzeniu trójstronnym nastąpiło 18 grudnia 2020 r.

---

4 8315/20.
5 13405/20.

II. CEL

14. Przedmiotowy wniosek przewiduje utworzenie Centrum Kompetencji, które ma być głównym unijnym instrumentem służącym skupianiu inwestycji w badania naukowe, technologię i rozwój przemysłu w dziedzinie cyberbezpieczeństwa. Ma także dostarczać wsparcie finansowe z programów „Horyzont Europa" i „Cyfrowa Europa" na działania związane z cyberbezpieczeństwem. Jak wspomniano powyżej, wniosek przewiduje również utworzenie sieci krajowych ośrodków koordynacji i społeczności kompetentnej w zakresie cyberbezpieczeństwa.

15. Centrum Kompetencji ma mieć Radę Zarządzającą, w skład której wejdą przedstawiciele państw członkowskich i Komisji; Rada ta będzie określać ogólny kierunek działalności Centrum Kompetencji [...] oraz zapewniać wykonywanie przez nie zadań zgodnie z przedmiotowym rozporządzeniem. Zadaniem Centrum ma być dbanie o lepszą koordynację badań naukowych i innowacji oraz o wdrażanie strategii na szczeblu unijnym i krajowym, a także umożliwianie państwom członkowskim podejmowania decyzji w sprawie wkładów finansowych tych państw we wspólne działania.

16. Centrum Kompetencji będzie mogło:
    i) realizować działania w dziedzinie badań naukowych i innowacji (wspierane z programu „Horyzont Europa") oraz działania na rzecz budowania zdolności (wspierane z programu „Cyfrowa Europa") zgodnie z wyżej wspomnianą strukturą zarządzania (złożoną z Komisji i państw członkowskich);
    ii) wraz z państwami członkowskimi – wspierać rozwój zaawansowanego sprzętu, narzędzi i infrastruktury danych w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, a także odnośnych zamówień w Europie, a także zapewniać szerokie wdrażanie najnowszych rozwiązań w zakresie cyberbezpieczeństwa w całej gospodarce; w tym celu Centrum Kompetencji będzie również mogło ułatwiać wspólne nabywanie zdolności w imieniu państw członkowskich.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

A. KONTEKST PROCEDURALNY

17. Parlament Europejski i Rada przeprowadziły negocjacje w celu osiągnięcia porozumienia na etapie przyjmowania przez Radę stanowiska w pierwszym czytaniu („wczesne porozumienie w drugim czytaniu"). Tekst stanowiska Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedla pakiet kompromisowy uzgodniony przez obu współprawodawców przy wsparciu Komisji.

B. STRESZCZENIE NAJWAŻNIEJSZYCH ZAGADNIEŃ

18. Główne zmiany względem pierwotnego wniosku Komisji, uzgodnione przez obu współprawodawców, są następujące:

1) niektórym przepisom nadano kompromisowe brzmienie, tak aby dostosować tekst do przepisów rozporządzenia w sprawie programu „Cyfrowa Europa" i rozporządzenia w sprawie programu „Horyzont Europa", ponieważ Centrum Kompetencji będzie zarządzać wsparciem finansowym na działania związane z cyberbezpieczeństwem udzielanym z programów „Horyzont Europa" i „Cyfrowa Europa";

2) w przepisach prawnych rozporządzenia (art. 1) skreślono wzmiankę o siedzibie Centrum Kompetencji. Zamiast tego dodano nowy motyw (20);

3) dodano szereg pojęć wraz ze stosownymi definicjami, np. „cyberzagrożenie", „wspólne działanie", „wkład rzeczowy" i „europejskie centrum innowacji cyfrowych";

4) dodano pojęcie „Program działań", które oznacza kompleksową i zrównoważoną strategię na rzecz przemysłu, technologii i badań naukowych w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, w której określa się strategiczne zalecenia dotyczące rozwoju i wzrostu europejskiego sektora przemysłu, technologii i badań naukowych w dziedzinie cyberbezpieczeństwa oraz priorytety strategiczne działań Centrum Kompetencji;

5) zadania Centrum Kompetencji, które pierwotnie określono w tym samym artykule co cele tego Centrum, są teraz wymienione w specjalnym artykule, przy czym dokonano rozróżnienia między zadaniami o charakterze strategicznym i zadaniami o charakterze wdrożeniowym;

6) zwiększono rolę agencji ENISA. Agencja ENISA będzie stałym obserwatorem w Radzie Zarządzającej Centrum Kompetencji i będzie mogła udzielać porad oraz wnosić wkład w odniesieniu do sporządzania Programu działań oraz rocznych i wieloletnich programów prac;

7) wprowadzono nowe przepisy dotyczące krajowych ośrodków koordynacji, w szczególności w odniesieniu do wyznaczania ośrodków i do oceny Komisji;

8) doprecyzowano zadania Rady Zarządzającej, w szczególności w odniesieniu do przyjmowania Programu działań oraz rocznych i wieloletnich programów prac;

9) zmieniono zasady głosowania w Radzie Zarządzającej Centrum Kompetencji i wprowadzono zasadę, że każdemu członkowi przysługuje jeden głos, w miejsce pierwotnego przepisu wniosku Komisji, w którym przewidywano, że UE powinna posiadać 50% praw głosu. Jednak w przypadku niektórych decyzji związanych z wykonaniem budżetu Unii, a także z rocznym programem prac, wieloletnim programem prac i metodyką obliczania wkładów państw członkowskich Komisja będzie miała 26% praw głosu; Rada Zarządzająca będzie podejmować decyzje większością wynoszącą co najmniej 75% wszystkich członków;

10) rada konsultacyjna ds. przemysłowych i naukowych została zmieniona na Strategiczną Grupę Doradczą, która to grupa będzie udzielać porad w oparciu o regularny dialog między Centrum Kompetencji a społecznością kompetentną w zakresie cyberbezpieczeństwa;

11) w skład społeczności kompetentnej w zakresie cyberbezpieczeństwa wejdą podmioty zbiorowe i organizacje, a nie indywidualne osoby; w drodze kompromisu ustalono, że Centrum Kompetencji i jego organy będą mogły korzystać z wiedzy fachowej osób indywidualnych i fizycznych występujących w roli ekspertów ad-hoc;

12) dodano nowe artykuły dotyczące równowagi płci (art. 35) i osobowości prawnej Centrum Kompetencji (art. 39).

IV. WNIOSEK

19. W stanowisku Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedlono pakiet kompromisowy uzgodniony między Radą a Parlamentem Europejskim przy wsparciu Komisji.

20. Zdaniem Rady jej stanowisko w pierwszym czytaniu stanowi wyważony pakiet i po przyjęciu nowe rozporządzenie będzie odgrywać kluczową rolę w dalszym rozwijaniu unijnych zdolności technologicznych, przemysłowych i badawczych w dziedzinie cyberbezpieczeństwa.